

Poštnina v državi SHS pavšalirana.

Naročnina listu: Celo leto K 120—, pol leta K 60—, četrt leta K 30—. Izven Jugoslavije: Celo leto K 150—. Inserati ali oznanila se računajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Posamezna številka stane 1 krono.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste. — Telefon št. 220.

83. številka

Maribor, dne 27. julija 1921.

Letnik XIII.

V nedeljo v Ptuj!

Prihodnjo nedeljo, dne 31. julija bo v Ptuj

velik orlovski tabor.

Vabimo vse naše zavedne somišljenike in somišljenice, staro in mlado na to veliko prireditev naše krščanske organizacije.

Spored je zelo vabljiv. Ob 9. uri bo na Minoritskem trgu daroval sv. mašo č. g. dr. Anton Medved. Po sv. maši

obhod po mestu.

Popoldne ob 3. uri

javna telovadba,

po telovadbi velika

ljudska veselica.

Igrata slavnoznani godbi: Salezijanska iz Rakovnika in ljutomerska orlovska. Slavnosti se udeležijo: pevski zbori, kmetska konjenica, dekleta v narodnih nošah, bratje Hrvati in Prekmurci. Na železnici je dovoljena polovična vožnja v Ptuj tja in nazaj. Izkaznice se dobijo pri orlovskih odsekih. — V Ptujju še tako sijajne slavnosti ni bilo. Slavnost se vrši ob vsakem vremenu.

Pozivamo naše občinstvo, posebno iz ptujškega in sosednih okrajev, da pride na okrašenih vozovih, z vlaki in peš na to letošnjo največjo slavnost naših organizacij na Slovenskem Štajerskem.

Agitirajte še od prijatelja do prijatelja za udeležbo.

V nedeljo, dne 31. julija na veselo svidenje v Ptujju!

Red v državi.

(Spisal Stojan Protič v „Odjeku“ dne 13. nov. 1884.)

Kaj je red v navadnem življenju to vsakdo zna. Ali beseda ni tako jasna, ko se govori o državi, ali da se pravilnejše izrazimo: beseda red se v tem slučaju tako narobe razumeva in tolmači, da je red v državi popolnoma nekaj drugega — nekaj, česar ni lahko doumeti.

Skoro vsaki dan slišimo, kako se pripoveduje od vsah strani, posebej pa še z jedne, kako mora biti v državi red, kako bo država propadla, ako se ne varuje in vzdržuje resno in energično red, kako se ne more dopuščati, da dela v državi, kakor kdo hoče, kako je red glavna potreba v urejeni državi, kako se mora storiti vse, samo da se obdrži red itd. To žujemo vsaki dan, ali med tem si nihče ne more napraviti pravega pojma o tem redu v državi, katerega izvestna gospoda na vsa usta oznanjuje.

Ko človek vidi izvesne pojave, ki se čisto dogajajo, pa čuje, da tudi one spadajo pod pojem reda pri tej go-spodi, ki tako mnogo o redu govori, potem se enostavno začudi in skomizne z ramami in ker ne more priznati, da je to red, pride na misel: red v državi mora biti sigurno nekaj drugega, a ne to, kar smatra on in vsi navadni ljudje, za red.

Navadni ljudje namreč mislijo in pravijo, da je red pri opravi, v hiši tedaj, če pozna vsak svoje delo in ako vsak to svoje delo vrši točno, ako je vsaka stvar na svojem mestu in vsak delavec pri svojem opravilu. Oni, ki red vzdržuje, pazi, da se vse to tako vrši, ter tudi sam vrši svoje opravilo točno in redno. Ako je starešina nereden, ako on ne pazi dovolj na svojo mlajše, potem ne more biti reda, če tudi nekateri člani družine vršijo svoja opravila, kakor je potrebno; mlajši opazujejo starejšega in ko vidijo, da on ne drži reda, da je nereden, potem sami smatrajo, da jih ne večjejo dolžnosti in delajo, kakor pač kdo zna. In če tudi oni držijo svoj red, četudi so bolj redni in točni kakor starešina, vendar ne more biti reda, ker ga ovi-

ra brezdelje in nered starešine; tako vsled tega trpi vse delo, cela družina. To kar dela in mora delati starešina, ne morejo delati drugi, dokler je on na mestu, a dokler starejši ne vrši svoje dolžnosti, ne more biti reda tudi pri drugih opravilih, ki jih opravljajo drugi. Tedaj pametni člani zadruge ne morejo ničesar drugega napraviti, kakor da si izberejo drugega starešino. Ako tega ne napravijo, bodisi iz lenobe, bodisi iz nesporazuma, tedaj začne družina vsled nereda propadati in končno tudi popolnoma propade. Toda dober starosta, ki je red in točen, ki je vedno pri svojem opravilu in ki je pravičen, ima vedno dovolj moralne moči in ugleda nad mlajšimi; in on lahko vzdržuje red brez posebnih prisilnih sredstev in brez sile. In če kateri mlajših krene preveč na stranpot in ne pomagajo ne nasveti, ne druga dobra sredstva, še le tedaj sme uporabljati starejši ostrejša sredstva. In ta ostrejša sredstva se zamorejo opravičiti le tedaj, če je starosta na svojem mestu, če vrši vse, kakor je potrebno in če je s svojim dobrim vzgledom prednjačil družini.

Kakor torej razvidno, je red najbolj odvisen od tistega, ki ima nalogo, da red vzdržuje. On mora biti prvi red in točen; on se prvi mora držati reda, on s svojo lastno osebo mora dajati vzgled dobrega reda, točnosti in resnosti.

Tako je v navadnem življenju, tako v družini, v obrti, pri vsakem delu.

Toda je li potrebno, da je tako tudi v državi, ali pa je red v državi nekako drugačen.

Mi mislimo, da red ostane red. To, kar je red v navadnem življenju, to mora in takšen mora biti red tudi v državi. In ker je tako, potem je vprašanje, kdo predvsem je dolžen, da je točen, red in pravičen? Ni dvoma, da mora biti to oni, ki je po postavi poklican, da drži in neguje red v državi, a to je brez dvoma izvršna oblast to je — vlada.

Ce torej resno in iskreno želimo red v družini, v državni skupnosti, potem mora pred vsem vlada s svojimi uradniki prednjačiti v točnosti,

spoštovanju in redu. Ona mora postaviti, ki določajo delokrog vsakemu državljanu in pravice in dolžnosti vsakogar spoštovati ter točno in nepristransko izvrševati proti vsakomur; vlada ni le dolžna, ako je potrebno, prisiliti vsakogar, da dela to, kar postava veleva in predpisuje, temveč ravno tako je dolžna, da štiti pravico vsakogar, da ne krši in omejuje pravice nikomur, da obvesti in pouči vsakogar o njegovih dolžnostih v državi. Da pa zamore to po svoji dolžnosti uspešno vršiti, mora biti vlada sama redna in točna; sama mora paziti na svoj delokrog; ne sme prekoračiti one meje pooblastila in prava, katero ji daje postava.

Ako vlada sama ne drži reda, ako se ona sama ne ravna strogo po postavnih določilih i proti sebi i proti drugim: ako si vlada prisvaja večje pravice in krši pravice drugih državljanov, potem nima pravice, da stili druge, naj držijo red, a kar je glavno, ona tega tudi uspešno nikdar vršiti ne more. Uporabljati bo morala silo, pritoževala se nad nepokornostjo in naložila na ovire in zapreke, ki jih je sama ustvarila in katere samo tako preneha, ako se sama povrne v meje, katere je prekoračila. Le tako sama sebi povrne ono veljavo, oni ugled, ki je potreben, da se more vzdrževati red in da ohranijo postavi veljavo in spoštovanje.

Vlada lahko uporablja silo, ne priznavajoč svoje napake, in si zamore s silo pridobiti ugled. Toda takšen ugled je zelo nezanesljiv in nestalen — to prav za prav ni ugled, temveč sila; sila pa je samo sila in ni ugled. Resničen ugled je le oni, ki sloni na vrlih. Ugled predpostavlja spoštovanje, upoštevanje, sila pa se nikdar ne spoštuje. Sile se ljudje boje, ali spoštovati je ne morejo. Sile se poslužujejo le oni, ki so izgubili spoštovanje.

Kdor pa hoče govoriti o redu v državi, ter išče vzroke neredu in nespoštovanju postav, ta se mora pred vsem dobro izprašati, ali so oni, kateri imajo dolžnost, da vzdržujejo in negujejo red, tudi sami redni, točni, so se li držali v onih mejah, ki jim jih je določila postava. In se le, ako pri takšnem razmišljanju dobe zase ugoden rezultat, potem je treba iskati vzroke nespoštovanja postav drugod. Za dober red v državi je najboljšje jamstvo strogo spoštovanje postav od strani onih, kateri jih imajo izvrševati in uporabljati; za to pa je ena izmed največjih in najsvetejših dolžnosti vsake vlade, da točno in vestno izvršuje zakonske odredbe.

Dostavek: Tako nazorno razlaga Protič že leta 1884 svoje nazore o dolžnostih vlade ter ostro biča politične nasprotnike — „naprednjake“, ki so bili s kraljem Milanom vred najhujši reakcionarci in absolutisti. Članek lepo osvetljuje Protičevo mišljenje in je še dandanes aktualen. Naprednjake imamo v „demokratih“, le Milanov hvala Bogu ni več. Članek je preveden iz Protičeve publikacije: Odlomci iz ustavne i narodne borbe u Srbiji. Knjiga druga, stran 21—26.

iv. Vesenjāk.

Jedno zdravilo.

Med pomanjkljivostmi v našem državnem redu je ena, ki je po našem mišljenju tako važna, da iz nje izvira cela vrsta drugih in da bi brez nje prenehale marsikatero zloraba, ki se čisto dogajajo in nad katerimi se vsi pritožujemo.

Toda čeravno se ta pomanjkljivost prav živo čuti, je bila le redko kedaj predmet razpravljanja v časopisju, in zdi se, da se ji ne pripisuje oni značaj, ki ga v resnici ima.

Mi mislimo tukaj na pomanjkljivost, da naše postave državljanom ne dajejo skoro nobenega zakonitega

sredstva, da se borijo in branijo proti zlorabam od strani javnih organov. Mi puščamo na strani, one takotmenovane „finejše“ zlorabe, to so zlorabe, ki se lahko izvršijo pa se izmuzne od kazni in obsodbe ob najstrožjih postavah in najvestnejših uporabi postav, pa opazujemo le one, ki so tako težke, da jih vsak vidi. Takih težkih zlorab je toliko, da naletimo na nje skoro pri vsakem koraku, pa nimamo nobenega sredstva pri rokah, da bi se proti njim borili. Vsaki tretji človek v Srbiji bi nam znal naštetih nekaj takšnih zlorab, ki jih je občutil sam ali pa njegova neposredna okolca. In te zlorabe so takšnega značaja, da tudi najbolj odvisno sodišče ne bi moglo preko njih, ne da bi jih obsodilo. Ali po naših postavah se zamore javen organ, uradnik, tožiti pred sodiščem zaradi zlorabe se le tedaj, ko dobi za to odobrenje od svojega ministra. Kakšen upravičen razlog, ali „državni razlog“ je bil merodajen, da so naši zakonodajalci vpeljali takšno zaščito za uradništvo, tega ne moremo izvedeti. Kelikorkoli smo razmišljali o tej stvari, nismo nikakor zamogli najti upravičenih razlogov. Nasprotno smo prišli do prepričanja in mislimo, da bo do tega prišel vsakdo, da govore zelo upravičeni razlogi, pa celo tolikokrat uporabljeni „državni razlog“, da mora biti nad uradništvom močna kontrola. A najmočnejša kontrola je ta, da lahko toži neposredno pred sodiščem vsak državljan vsakega uradnika zaradi zlorabe in gaženja svojih pravic in svoje svobode. Tudi je sodišče dolžno takoj uvesti zakonito postopanje, kakor to pravno izrazamo. Takšna kontrola bi bila tudi v interesu vlade, ako ji je res na tem, da ima dobre uradnike — a vsaka poštna vlada mora imeti to skrb — ker trpijo poleg slabih uradnikov, ki vrše zlorabe pod varstvom otežkočenega kaznovanja in sodbe, tudi drugi dobri uradniki. Vzгляд je zelo vpliven učitelj. Ukore in očitke pa morajo prenašati tudi potem zaradi svojih slabih in nepoštenih tovarišev oni uradniki, kateri so kljub vsemu temu ostali čisti in pošteni. To je prvo. A drugo je, da se s tem, ker se otežava in naravnost onemogoči soditi in kaznovati uradnike, ubija ugled in avtoriteta državne oblasti, dela škodo državljanom in se izgublja to, na čem počiva ves družabni red, — namreč pravica. Tretja in najnevarnejša posledica tega pa je, da se s tem širi nemorelnost ne samo med uradništvom, temveč prehaja tudi v ljudstvo samo. Kjer pa nastopi splošna demoralizacija, tam se ne more nič pametnega in poštenega izvršiti. Oni, ki tožijo nad propadanjem ugleda in avtoritete državne oblasti, bi tukaj morali iskati vzroke, ne pa v kakšnih agitacijah in zlih nakanah poedincev. Konečno namreč ne more nobena agitacija imeti uspeha v tem, če vidi vsakdo pri javnih organih točnost, pravičnost, poštenje, resnost, postrizljivost in vse ono, po čem se mora javni organ odlikovati. To vse se lahko opazuje in tu ni mogoče ničesar izmišljovati.

Lahko se nam pravi, da minister ne bo nikdar krtil dovoljenja, da se ta ali oni uradnik toži, ako je tožba utemeljena in so razlogi. Na to pripomnimo sledeče: pred vsem je slabo jamstvo, ako je odvisno od poedinega človeka; drugo pa „ako so razlogi“ je enostavno že presojevanje, a sodbe spadajo pred sodišča; tretje pa je to, da mi ne poznamo slučajja, da bi bil že kateri administrativni uradnik kaznovan radi tega, ker je po krivici zaprl tega ali onega ali ga obdržal več časa v zaporu, kakor to postava dovoljuje. — Tega pa nam menda ne bo nihče oporekal, da smo imeli — in sicer ne malo — takšnih slučajev ter jih še imamo.

Da se dotaknemo še onega razloga, o katerem smo čuli, da ima minister pravico dopuščati in nedopuščati,

Da se ta ali oni uradnik obtoži. Ta razlog se glasi tako: Če bi se dovoljevalo, da zamore vsak državljani tožiti uradnika neposredno sodišču brez ministrovega dovoljenja, bi se lahko zgodilo, da toženega ali sodnji izročena uradnika minister ne bi mogel takoj zamenjati. Mi mislimo, da je to le navidezen in zelo slab razlog. Glejte zakaj! Za državni ugled, za pravico, za moralo v državi brezdvomno več velja, da se zna ali je uradnik kriv ali ne, ali je potrebno, da je na svojem mestu, kakor pa velja ono delo, ki zastane ob odsotnosti slabega uradnika, pa če bi se sploh dopustilo, da delo zastane. A mi smo mnenja, da bi se lahko ukrenilo, da tudi delo ne zastane, ker se mi prav nič ne moremo pritoževati, da imamo premalo uradnikov. Ako bi vsi delali, kakor je potrebno, bi vsa delo opravili tudi z mnogo manjšim številom, kakor ga mi imamo.

Mi smo se tega vprašanja le na kratko dotaknili. Predložili smo le jedno paliativno sredstvo, s katerim bi se takoj mnogo odpomogli zlu, ki je očitno za vsakogar in kateremu nihče ne bo oporekal. Da se to načelo kontrole javnih organov izvede dostojno in kakor je potrebno, bi bilo treba še marsikaj preurediti, ker je to v zvezi z mnogimi drugimi vprašanji.

Dajte državljanom zakonitih sredstev, da se lahko bojujejo proti zlorabam, pa se vam ni treba bati, da bi oni zahtevali za druga sredstva.

Doslavek: Ta članek je objavil Protič v radikalnem listu „Odljak“ dne 4. oktobra 1884. Tudi iz njega govori globoko poznavanje zla, ki je tlačilo Srbijo. Po Protičevem prizadevanju se je marsikaj izboljšalo, toda še sedaj boleha naša država vsled slabe uprave in članek je tudi danes še aktualen posebej vsled demokratičnih upravnih metod. Pri carinarstvu, pri vojaštvu in pri nekaterih drugih panogah pa imamo še dovolj popravljati. Tudi tolačenje srbskega kazenskega zakona 104 je v tem oziru zelo pomembljivo pri naših sodnijah.

J. Vesenjak.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Vsi ministri in celotno delovanje radikalno-demokratske vlade se gibljejo sedaj od ponesrečenega atentata na regenta do pogreba ustreljenega ministra Draškovića pod vtišom: Kako uničiti in zatreti v kraljevini komunistično gibanje? Ministri pripravljajo na vso paro zakonski načrt za „zaščito države“. (Ta korak nove obzane upravičuje demokratsko časopisje z izgovorom, češ: ta novi, državo zaščitni zakon bo prikrojen po vzgledu Švice in Zedinjenih držav. Blagor ubogim na duhu, ki se morda verjamejo taki pisavi. Zaključek dolgovoznih ministrskih sej zadnjih dni je bil sklep: zakonodajni odbor se sestane 26. t. m. zakonodajna skupščina pa v soboto, 30. t. m., da se bo, če se bo, sklenilo o ukrepih vlade proti komunistom.

Naša beograjska vlada nima samo opravka z atentatorji in komunisti, ampak tudi z Albanci. Naše vojaštvo je zasedlo mejo proti Albaniji, da bi se albanske čete kje ne spozabile in predaleč pogledale v Jugoslavijo. Seve, ker so naši ojačili obmejno stražo, pošiljajo tudi Albanci v Skader čete.

ITALIJA.

„Jutro“ poroča, da je nedavno izšel v „Daily Telegraphu“ zanimiv uvodnik pod zaglavjem „Anglija in Italija“. V tem članku zastopa Anglija stališče, da se more jadransko vprašanje rešiti v prilog Italiji in da bo Anglija podpirala „upravičene“ kora ke Italije. V kakšnem protislovju stoji ta žalostna činjenica s kričavim navdušenjem „Balkana“, ki piše ob prihli sprejema angleške eskadrole v Beogradu: „Ta obisk je javno pokazal, da grede vsi interesi Velike Britanije paralelno (oslarija) op. uredn.) z interesi naše kraljevine. Ponosni smo, srečni smo, (1) da hodi naša kraljevina po teh potih za slavno in mogočno Veliko Britanijo, ki je povsod, kjer koli se je pojavila, razvila zastavo svobode (1) in civilizacije“. Tako „Bal-

kan“. V Beogradu delajo politiko srca in ne razuma. Koroški in Rapallu se nikakor ne smemo čuditi...

GRSKA.

Grki bodo sedaj rajali, ker se jim je posrečilo, da so premagali Kemaliste pri Eski Sehinu. Fronta je potisnjena od Grkov nazaj za 40 km. Turki bežijo v silnem neredu pred Grki v smeri proti Angori. O kakem izdatnem grškem vojnem plenu na ljudih in blagu molčijo grška poročila.

Ponovni pozor!

kličemo vsem naročnikom „Straže“. Prihodnja številka „Straže“ začne z izdajo kot „Quo vadis“, zanimivega romana „Gladiatorji“ izpod peresa angleškega pisatelja W. Whyte Melville. Naš novi zgodovinski roman je vzet iz dobe 70. p. Kr. r. in se vrši v rimu in Jeruzalemu. Mojstrski prevod je preskrbel naš znani prevajatelj Paulus. Dolžnost naših dosedanjih naročnikov je, da agitirajo z našim nadvse zanimivim podlistkom za pridobitev novih naročnikov. Na delo za list, ki edini na Slov. Štajerskem brani pravice našega naroda in bojuje nezprosena boj proti razpasli korupciji in koritarstvu!

Dnevne vesti.

„Jutroveci“ jo pa znajo! Resnico, da so liberalni mladini zavlačevali potrditev ljubljanskega župana, so čivkali že vrabci na strehah. Obilo prahu je dvignila ta Jutrovcem neljuba zadeva. Ker so s svojim intrigantstvom v Ljubljani zašli na kriva pota, so se oprijeli takozvane „Rückzugstaktike“, ki naj bi jih pred volilci vsaj deloma rehabilitirala. Sedaj namreč pravijo, da v trenutku, ko zasede Ivan Hribar pristaš srbske radikalne stranke, odgovorno mesto kraljevega namestnika v Sloveniji, ni nobenih razlogov, da se „zadeva“ g. Peska ne reši v najkrajšem času. Liberalci so potemtakem krivdo zavlačevanja potrditve g. Peska porinili kratkomalo v čevlje g. Hribarja. Mislijo si: „Naj se le jezijo, preklicani NSS-arji!“

„Taboriti“ obožujejo atentatorje. „Slovenec“ je nedavno v uvodniku obsodil vse atentate, ki so naperjeni proti državljanom in kronanim glavam. V tem se popolnoma strinjamo. Kakor sta vredna atentatorja Stejič in Alijagič vsega obsojanja, tako tudi Principa ne moremo prištevati „narodnim herojem“. Umor je in ostane umor. Po principih krščanstva ga ne moremo odobravati. Z oboževanjem morilcev si pred celim svetom pritiskamo na četo pečat sramote. Ako italijanski fašisti slavijo svoje Oberdanke, še nimamo povoda, jih v tem posnemati. Kulture narod ne more proslavljati zločincev. Z Alijagičem in Celjakovičem se je šola bosanskih atentatorjev iz l. 1914 prav „imenitno“ izkazala. V imenu kulture, svobode in humanitete odrekamo morilcem političnih in kronanih osebnosti, in najsi se imenujejo Stejič, Alijagič ali Princip, vsako oboževanje, ker bi v znatni meri škodovalo moralni obnovi po petletni vojni izčrpanega naroda. Pika.

„Nismo“ še dospeli do buržoazije in kapitalizma, kako naj pridemo v komunizem? „Tabor“ od 26. t. m. „Taborov“ „Ignotus“ je res temeljit ignotus, da ne voha buržoazije in najbolj egoističnega kapitalizma pred lastnim JDS pragom!

„Zemljoradniki“ in atentat. V št. 106 lista „Selo“ je objavljen uvodnik, katerega konec se glasi: „Kakor so komunisti v vlogah atentatorjev na potu nepravde, kot manjšina s svojim programom na potu neuspeha, odgovorni za storjene zločine, tako in v še večji meri so za vse to odgovorni in krivi današnji vladodržci, ki hočejo s silo ohranjevati krivičen razvoj človeške družbe. S silo se atentati ne onemogočujejo, ker izhajajo iz morja nezadovoljstva, ki ga je ustvarila vladavina neomejenega kapitalizma. Sila rodi silo. Casopisi in kratkovidni politiki, ki pozivajo vlado na: oko za

oko, zob za zob, žagajo morda nehote tisto vejo, na kateri sedijo oni, katerim to svetujejo. Vladodržci, zapustite svoja mesta, ako nimate sposobnosti za obnovo družabnega reda, ker vaša dela izzivajo in kriče po zločinih!“ Pač trpka resnica!

„To so“ „narodnjaki“! „Hrvat“ ugotavlja, da se je pri vandalskih napadih demokratičnih fašistov v Zagrebu posebno odlikoval neki Arthur Kohn, medicinar, ki se je povsod igraval kot — cionist. Tega čifata so nacionalistični hujšakači nosili po Jelačićevem trgu. Komentar nepotreben.

„Krstja Cievrič“ piše v „Beogradskem dnevniku“ povodom atentata sledeče: „Prvi posel, katerega se moramo takoj polotiti, je popolna reorganizacija državne oblasti, izmenjava uradniškega osebja v novih krajih, (Hrvatska, Slovenija itd.) odpoved vsem služabnikom države, kateri niso prepričani patrijoti. Na vsa vodilna mesta (to je važno!) v novih krajih moramo postaviti uradnike iz Srbije“. To je takozvana „Zukunftsmusik“ za slovensko in hrvatsko uradništvo.

„G. dr. N. Zupanič“, direktor etnografskega inštituta v Ljubljani in pristaš med Slovenci popolnoma neznanе stranke (mož pripada srbski radikalni stranki) je v „Slov. Narodu“ s proroškim glasom določil „smerice“ zemljedeljske, produkcijske in agrarne reforme. Svoječasno se, kolikor nam je znano, ni bavil z gospodarskimi problemi. Meril je lobanje predpotopnih mamutov in praljudi, „vsrkaval nekaj časa oster duh Sumadije“, ter se v času velikega srbskega trpljenja ob pohodu preko albanskih planin skrival po milanskih muzejih. To, kar nam je v svojem članku o agrarni produkciji povedal, nam je bilo znano že poprej, ko se tega centralista in okostenelega konservativca nismo poznali. Gospod Zupanič, zakaj ste pa zamolčali toliko „pravično“ rešitev agrarnega vprašanja v Bosni? Zakaj se niste dotaknili vojvodinjske in banatske čifutarije, ki v vsej državi regulira s pomočjo vladne protekcije cene na žitnem trgu? G. Niko, bilo bi stokrat boljše, da napišete kakšno razpravo o krapinskem človeku. Z narodnogospodarskimi članki se samo smešite!

„Inteligenci“ v pomislek. Znano je, da je Kmetiska zveza stara kmetška stranka. Vedno pa je povdarjala, da je v njeni stranki dovolj prostora za vse druge stanovce, ki delajo narodu v korist in ki hočejo delati v njegov dobrobit. Vsak je dobrodošel! Zato smo tudi vedno čislali inteligente in brez ozira na stan jim je narod izkazoval svoje zaupanje s tem, da jih je volil na važna in vodilna mesta. In koliko preganjanj, koliko sovražnosti, laži, obrekovanj, podtikanj in kletvic je morala radi tega stališča prestati naša stranka, ki je kandidirala tudi duhovnike, advokate, uradnike, učitelje itd. Bila je popovska, advokatska uradniška in bogve kaj še vse. Pokojni „Stajero“ je najbolj operiral z geslom: Kmet naj voli samo kmeta in vsakega inteligenta naše liste je obilil z gnojnico smradu, samo, da bi zmešal naše vrste in prikrikl svoj nemškutarski namen. Ko je Stajero izdahnil, se je iz njegovih ostankov rodil „Kmetijski list“ in pri zadnjih volitvah smo videli, da je delal z istimi sredstvi. Na podlagi gesel pokojnega „Stajerca“ operira naprej. Nesramna gonja, katero uprizarjajo sedaj samostojni proti našemu narodnemu uradništvu, učiteljsvu in inteligenci sploh, na shodih in zaupnih sestankih, kjer hočejo neukemu ljudstvu kazati svojo „vladno moč“ s tem, da blatijo te stanovce — ta gonja se mora maščevati prej ali slej. Njihova deviza: „Uradnik je naš hlapec; mi ga plačamo“ se ne sme uveljaviti, ako nočemo upropasti ugleda države in dobrobit naroda. Zalostno poglavje. Upamo, da bo naša inteligenca še spregledala ob pravem času!

„Lepo“ priznanje. Graški list „Tagespost“ gotovo ne spada med zagovornike „klerikalizma“. V 197. številki razpravlja uvodničar o važnem vprašanju moralne obnove in prihaja do zaključka: „Poleg učiteljstva ne more nihče delovati v tem smislu bolje in uspešneje, nihče si ne more v dnevnem, celo parurnem občevanju s prebivalstvom pridobiti več zaupanja ne-

go duhovnik. Najsi bo razmerje med državo in cerkvijo kakršnokoli, toliko je gotovo, da je v sedanjih razmerah tudi duhovnik zelo važen činitelj v moralni obnovi naroda.“ — „Pondeljek“ in njemu sorodne cunje bodo se ve pisale še nadalje „o zastrupljalnem vplivu rimskih hlapecov“.

„Ze zopet“ zaprisega. Pri nas v naši kraljevini pač vedno na novo in zopet prisegamo. Ob priliki ustoličenja novega ljubljanskega kraljevega namestnika radikalca Ivana Hribarja bodo naši državni uradniki zapriseženi in sicer na novo ustavo. Mogoče se bodo tudi Sokoli zakleli na centralistični ustav.

„Cudovito“ samostojno junaštvo — v besedah seveda! Ob odprtem grobu ministra Draškovića je prisegel g. minister Pucelj, da je on, minister Pucelj za njegove ideje pripravljen preliči svojo kri, kakor minister Draškovič. Ali verjamete?

„Kakor cigan“ svojo kobilo, tako hvalijo samostojni svoje „velikanske“ uspehe, ki pa so podobni — strahu, kateri je od znotraj votel, na zunan pa ga nič ni. Niti Turki tako ne kriče, čeravno so dobili od vlade 1200 milijonov, da so glasovali za centralizem. Zato pravijo pametni in trezni možje vseh strank: „Bomo videli, kak kruh bo iz te samostojne moke. Taka ploha samohvale nevažno nima koristi!“

„Kaj pa to pomeni?“ Samostojni Mermolja piše v 27. številki „Kmet. lista“ pod naslovom „Zemljoradniki“ dobesedno: „Storila se je takoj v začetku (ob priliki vstopa samostojnih v zemljoradniški klub) napaka, da ni hotel Avramovič sprejeti (?) predsedništva in načelnega vodstva kluba. Avramovič se je izgovarjal: „Mi inteligenca smo tu le za to, da vam kmetom pomagamo, dokler se vi sami ne upeljete. Nikakor pa nočemo, da bi vas vodili“. Tako smo si izvolili za svojega načelnika Laziča. Posledice te napake so se pokazale takoj. Lazič ni bil dovolj samostojen in je hodil za vsako malenkost povpraševati Avramoviča. (Kakor samostojni — Zerjava). Če ni bilo Avramoviča pri sebi, se ni mogel Lazič odločiti za nobeno stvar, Avramovič bi moral toraj biti vsekakor voditelj. Take izjave dajo misliti! Ali samostojna res nima nobenega za vodstvo sposobnega inteligenta? Ali izvoljeni samostojni profesor dr. Vošnjak ni prisegel na — zeleni prapor? Ali je premalo samostojen? Ali demokratski nočejo več samostojnim posejvati — soli Jugoslavije? Ali je morda ta sol za nič? Ali silijo nazaj pod Avramoviča, katerega so odklonili vsled lastnega — koritarstva? Nekaj smrdi v naši liberalno-samostojni trdnjavi!

„Spletkarije“ samostojnežev. Od Sv. Jurja ob Taboru se nam piše: Naši samostojneži so za časa občinskih volitev tako besneli in noreli, da so bili zreli za norišnico. V svojem besnenju, natolcevanju in z lažmi se je najbolj odlikoval prejšnji gerent naše občine in poglavar tukajšnjih samostojnežev. Očitno je nepoštena dejanja prejšnjemu županu ozir. celemu odboru, poklical je revizorja iz Ljubljane, ki bi naj pregledal občinske račune. Toda revizor je našel vse v najlepšem redu. Seveda so bili obrekovani župan in odborniki prisiljeni si poiskati zadoščenja, katerega so tudi dobili. Obrekovalec in njegov oproda sta bila obsojena na 500 kron globe in na povrnitev vseh stroškov. Tako sta si ta dva dična duševna bratca za svoje spletkanje in obrekovanje delila po bratski dolge nosove.

„Sola“ in sokolizacija. Iz Smartna na Paki nam poročajo: Molčanje je, pravijo, lepa lastnost, a vendar ni vselej dobra. Tudi mi Skortlani smo molčali. Sedaj ne moremo več molčati, povedati moramo svetu o naši šoli, ali prav rečeno, o našem g. učitelju. Vedite g. urednik, mi imamo že veliko let tukaj enorazrednico. Imeli smo razne učitelje, dobre in slabe, čez nobenega se še nismo javno pritožili. Sedanjí g. učitelj je še mlad in ne moremo reči, da bi slabo učil. V začetku smo bili vsi prav zadovoljni z njim, dokler je skrbel samo za šolo, nas in naše versko prepričanje pa pustil na miru. Mladi gospodek namreč misli, da bomo mi tako plesali, kakor bo on godel, pa se moti. Spoznali smo, da je hotel iz nas napraviti brezverne li-

beralce, protikatoliške Sokole in ne vem kaj še vse. Ker pa je spredvidel, da pri nas starih nič ne opravi, nas je proti neki osebi prav zarobljeno o-zmerjal, da smo neumni, neumni osli, ljudje brez vsakega prepričanja itd. Za tako zmerjanje se mi prav malo zmenimo. Ker se na svetu vse zve, zvedelo se je tudi to, Gospodek pa je mislil, starih nisem dobil, bom pa šolarje, njihove otroke tako naučil, da bodo otroci drugačni kakor stariši. Zve-teli smo namreč, da je že začel naše otroke zapeljivati k brezverskemu Sokolu in jih zastrupljavati s sokolski-sni nauki. Naučil jih je tudi neko so-kolsko pesem. Gospod učitelj! Kdo vam je dal pravico naše otroke za-peljivati in pohujševati? Mi plačujemo in skrbimo za otroke, plačujemo za šolo in kot davkoplačevalci tudi za vas, vi pa hočete iz src naših otrok s sokolstvom izrgati versko prepri-čanje in iz njih napraviti sovražnike sv. vere in Cerkve. Mi starši vam ja-vno in odločno prepovemo, še nadalje naše otroke učiti sokolskih reči. Spol-nujte svoje dolžnosti kot učitelj, otro-ke nam pa ne zapeljajte! Ako to ne bo pomagalo, nastopili bomo drugače.

d Iz ormoškega okraja. Občinska volitve so minule in burja je polegla. Izvoljenim odbornikom se je dvakrat, županom in svetovalcem celo trikrat preiskalo srce in drobce ali je res klerikalno ali liberalno. Pri prisegi pa še jim je sam okrajni glava, potipal na žilico, No, hvala Bogu — vse je v redu! Ogromna občina naših ob-čin stoji neomajeno v tabru Kmečke zveze. Slabostojni nimajo nobene ob-čine izključno v rokah, ker tudi tam, kjer imajo svojega župana, imamo krepko opozicijo. Zato bi jim nujno svetovali, naj ne nosijo preveč po kon-cu ošabnih glav, kajti liberalno-samo-stojnega gospodarstva bo kmalu ko-nec. Naš kmet ima besedo.

d Zopet nova pridobitev. Poročilo od Sv. Barbare v Haložah. Te dneve smo priborili zopet dve občini. Počasni smo sicer pa sigurni. Namreč: v občini Slatina je izvoljen prejšnji žu-pan g. Dernikovič; v občini Gruško-vec pa novi župan g. Arbažter. Oba vneta naša pristaša. Primerno je, da se prejšnjemu županu v Gruškovec g. Itečičoviču, ki je tudi naš pristaša za-hvalimo, in sicer: prvič za skrb, ki jo je imel dosedaj z občino; drugič pa, čeravno ni hotel pri teh volitvah kandidirati, vendar je vplivno poma-gal, da je zopet zmagala naša Slov. ljudska stranka. Zavednim, krščansko mislečim Haložanom ključemo: Bog živi!

d Največja kmečka občina Slo-venije v našem taboru. Nedeljo, 24. ju-lija so se vnovič vršile občinske volit-ve v občini Smihel-Stopiče na Kranj-skem. Ta občina, ki je bila dosedaj gnezdo samostojnih hujskačev, je naj-večja kmečka občina v celi Sloveniji. Izid volitev je bil sledeči: SLS je do-bila 15 odbornikov, Kmečka zveza 3 odbornike, samostojneži 12 odbornikov in Defavška kmečka republikanska zveza 2 odbornika.

d Naš ministrski predsednik Pa-šič si je sedaj naenkrat premislil in odložil potovanje v letovišče. Kako mogočno zdravilno sredstvo je strah, je pokazalo mnogo slučajev, za časa svetovne vojske!

d S čim se peča naš ministrski svet? Casopisje, seve JDS kalibra, javlja, da se peča ministrski svet prav temeljito z zakonom za obrambo drža-ve (reče ministrstvo od Pribičevića do Ručija).

d Radi atentata na regenta so že zaprti na tisoče in tisoče oseb v Beo-gradu in Novem Sadu. Aretirani da-jejo vedno nove izjave, na podlagi ka-terih se vršijo potem aretacije kar bolj na debelo. Cela zadeva s pone-srečenim atentatom izgleda, kot da bi komunisti nalašč provocirali te tisoč-brojne aretacije, da se raztegne aten-tatorski proces v brezkončno dolgo-veznost, ki bo stala državo milijarde.

d Koncerti »Ljubljane« v Prek-murju. Pevsko društvo »Ljubljana« iz Ljubljane priredi 13., 14. in 15. avgusta t. l. koncerte v glavnih krajih Prek-murja. Dne 13. avgusta zvečer bo kon-cert v Dolnji Lendavi. Dne 14. avg. ob 8 uri poje »Ljubljana« pri službi božji v Črenovcih, predpoldne bo tam kon-cert. Istega dne popoldne poje v Bel-tincih slovesne litanije, potem priredi v

Beltincih koncert, zvečer pa koncert v Murski Soboti. Dne 15. avg. predpol-dne bo koncert v Turnišču. Zbor šteje 100 pevcev in pevk. Opozarjamo ob-mejne organizacije na te prireditve.

d Kje bo posvečen prvi škof češ-ke narodne cerkve? V najkrajšem ča-su bodo sklicali v Beograd srbske, bolgarske in rumunske škofo, ki bodo proglasili Husa svetnikom in ob pril-i-ki Husove kanonizacije bo posvečen tudi prvi škof češke narodne cerkve, katere združitev s srbsko pravoslav-no je že službeno proglašena.

d V Rusiji se je iz diktature pro-letarijata razvila diktatura nad prole-tarijatom. Boljševiška vlada je prepov-edala vsak štrajk in štrajkujoči dela-vec ne dobi več hrane iz javnih pre-hranjivalnic in se razun tega še zapre. Zato se množijo upori proti boljševiški vladi, ki je ponujala raj na zemlji brez dela. Brez dela pa se ne more živeti nikjer na svetu!

d Pozor naša društva in organi-zacije! Prosimo vsa naša društva in organizacije, da zbirajo naše jugoslo-vanske znamke vseh vrst. Znamke se naj ne odrgajo od kuvert, ampak od-režejo s kuvertno podlago, da niso nič poškodovane. Te znamke naj društva in organizacije pošljejo Tajništvu SLS v Maribor, Cirilova tiskarna, ki bo potem te znamke v večjih množinah prodalo in porabilo izkupiček za stran-kin in organizacijski fond. Toraj na delo naša mladina!

d Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 162 $\frac{1}{3}$ naših kron. Za 100 avstrij-skih kron je plačati 19 $\frac{1}{2}$ —21, za 100 nemških mark 216—217, za 100 čeho-slovaških kron 220 in za 100 laških lir 732—734 jugoslovanskih kron.

Iz Maribora.

Zapisega mariborskega župana.

Kaker smo že poročali, se je v pondeljek, dne 25. t. m. ob 6. uri zve-čer sestal novoizvoljeni občinski od-bor, do prisostuje zapisegi župana in podžupana. Odborniki so prihajali že ob 4 na 6. uro, tako, da je bila dvorana s poslušalci vred ob napove-dani uri polna. Odborniki SLS so za-veli sedeže na skrajni levici. Cen-trum so izpolnili člani klubov NSS in JDS, desnico pa so zasedli socijalni demokrati in komunisti (kot vladna stranka »mariborskega« parlamenta«. Op. uredn.) Točno ob 6. uri sta vsto-pila v posvetovalnico okrajni glavar g. dr. Srečko Lajnsič in župan gosp. Grčar. Gospod glavar je v kratkem nagovoru povdaril, da je leta 1918., v viharnih dnevih naše narodne osamo-svojitve, prevzel upravo mesta iz nemških rok in da si šteje v čast, da mu je deželna vlada za Slovenijo po-večila zapisego prvega slova žu-pana mesta Maribor. Nato se je vršila zapisega. Gospod glavar je prečital besedilo zaprisege, gospod župan pa je z dvignjenimi prsti in jasnim, raz-ločnim glasom, ponavljal narekovane besede. Po dovršeni zaprisegi župana se je vršila zapisega podžupana g. Rogliča. Ceremonija je bila ista kot pri zaprisegi župana. Po oficijelnem delu slavnostne seje je novi župan v daljšem govoru napovedal smernice, ki naj bi občinskemu odboru služile pri izvedbi komunalnega programa.

Napovedal je temeljito reformo davčnega sistema, poizkus rešitve to-likanj perečega stanovanjskega vpra-šanja, se dotaknil vprašanja inkor-poracije okoliških občin, ki žive »pa-razitško« na račun mesta, obljubil, da bo novi odbor moral delovati pred vsem v socialnem smislu, posebno pa se je zavzel za zopetno dosego polno-pravno mestno avtonomije, ki je za enkrat zelo omejena. V upanju, da ga bo odbor podpiral, si je g. župan v sklepnih besedah obetal, da bo naš jugoslovanski Maribor pod žezlom dñnastijo Karadžordževićev lepo uspe-val.

Po končanem govoru g. župana jo g. podžupan Roglič podal kratko izjavo, v kateri je zagotovil, da bo žu-pana v težavnem delovanju vselej in povsod podpiral. Nato je župan za-ključil sejo. Pred magistratom je sta-la večja gruča radovednežev, ki je pričakovala župana. Ko se je v spre-mitvu socialističnih odbornikov pojavil

pri izhodu, so ga z »Zivijo-klici« po-zdravili. Istočasno je zaplapolala nad balkonom rdeča zastava, nad katero so se zgražali nekateri nacionalisti. Čez nekaj časa pa ste se prikazali tudi narodna in državna zastava, ta-ko, da so lahko vsi zadovoljni, rdeč-karji in narodnjaki.

d Novi krajevni namestnik za lju-bljansko oblasno okrožje g. Iv. Hri-bar se je peljal večeraj skozi Maribor v Ljubljano. V Mariboru sta ga po-zdravila na kolodvoru g. župan Grčar in okrajni glavar Lajnsič. Gospod na-mestnik je povdaril napram županu, da je prišel v Slovenijo pobijati kri-vico in samovoljnost. Te Hribarjeve parole niso ničkar veseli gospodje od JDS.

d Osebna vest. Okrajni glavar dr. Srečko Lajnsič je odšel na dopust. Začasno vodstvo okrajnega glavar-stva je prevzel vladni tajnik Rajko Mulaček.

d Orlovski tabor v Ptuj! Vstop-nice za javno telovadbo in veselico se dobijo v upravnistvu »Straže«, Koroška cesta 5. Dobile se bodo tudi na se-stanku v petek, ob 8. uri zvečer v Strokovni zvezi. Raynotako tudi izkaz-nice za polovično vožnjo. Vstopnice bo prodajal na vlaku, ki gre ob 9. u-ri iz Maribora, tajnik marib. odseka.

d Ptujski orlovski tabor. Vsi, ki hočejo imeti izkaznice za polovično vožnjo in vstopnice za javno telovad-bo in veselico za nedeljo 31. julija v Ptuj pri pridejo v petek, 29. julija ob 8. uri zvečer v dvorano Strokovne zveze, Splavarska ulica 4. Vstopnice stanejo: Sedeži 20 K, stojišča 8 K, za veselico 4 K. Izkaznice se pozneje ne bodo dobile več. Natančnejša navodila ustmenu pri sestanku. Bog živi!

Orlovski vestnik.

d I. Prieški orlovski tabor v Ptu-ju. Tabor je pred durmi! V nedeljo bo Ptuj videl manifestacijo naše misli. Prišla bo naša mladina in njeni pri-jatelji iz Mežiške doline, iz Prekmur-ja, iz Prikolje, Dravskega polja in iz-pod Pohorja. — Ptujski »Orel« ne bo mogel lepše praznovati svoje desetlet-nice kakor na ta način. Spominjamo se še, kako se pred desetimi leti ptuj-ske Orle vlačili radi njih kroja v za-pore, sedaj se je pa čas tako preokre-nil, da lahko neovirano in nemoteno nastopamo! Opozarjamo, da bodo pri celi prireditvi reditelji. Občinstvo se ima strogo ravnati po njih navodilih, da bomo mogli ves tabor izpeljati v najlepšem redu. Bog živi!

d Orlovski tabor v Ptuj. Vstop-nice za javno telovadbo in veselico la-hko dobijo odseki pri tajniku marib. okrožja ali pa v upravnistvu »Straže«. Odseki, ki se peljejo z vlakom naj pridejo k tajniku po izkaznice za polo-vično vožnjo v petek ali soboto popol-dne v tajništvo Kmečke zveze.

d Odseki marib. okrožja, ki v Ptu-ju teknujejo, naj pošljejo tekmovalce že v soboto zvečer v Ptuj. — V nedel-jo gre vlak iz Maribora ob 9.00 in 12.49. — Nazaj pelje vlak ob 4. uri in ob 8. uri zvečer.

d Celje. Izlet celjskega orlovske-ga naraščaja na Doberno dne 24. jul. se je pzoav dobro obnesel. Igro »Ptičji kralj« je igral celjski naraščaj živah-no in dobro. Po obhodu z godbo čez Dobro je nastopila mladina k telo-vadbi. Zenski naraščaj celjski je pro-izvajal obvezne vaje z roboi in zasta-vicami. Deški naraščaj je vadil pro-ste vaje, pri katerih je kazal v začet-ku nekaj nesigurnosti in utrujenosti. Kmalu se je popravil. Vaje s palica-mi, ki so jih celjski Orlički proizvajali na petje, so vadili najbolje. Pri celj-skih simboličnih vajah s palicami smo se čudili, kako je bilo mogoče naučiti naraščaj tako konplcirane vaje. Naj-bolj ugajala je druga vaja: »Strelec« in tretja »Napadalec«. Odkrito pove-dano: te vaje so za naraščaj pretežke. Ljubko sliko je nudila skupina snežno belo oblečenih gojenk in kakor kri rudečega deškega naraščaja. Javno telovadbo je zaključila orodna telovad-ba, ki je pokazala, v kakih melah se naj giblje telovadba te vrste, da ne škoduje mladini. Dobro se je postavi-la ena vrsta izvenšolskega naraščaja, ki je telovadila na bradlji in drogu. Lepo uspela prireditve bodi najboljše plačilo za trud, ki ga ima vodstvo

celjskega orlovskega naraščaja z mla-dino in s prireditvijo. Spoznali smo, da so v vodstvu pravi ljudje, katerim smemo mirnim srcem zaupati lastne otroke. Domačim liberalcem iz Dobrne ki so vneto agitirali med srbskimi go-sti proti prireditvi, pa povem uspeh njihovega dela: Srbijanka se je izra-zila proti celjskemu Orlu: večjih hi-navecev ni, kakor so naši slovenski li-beralci!

Novejše.

Ministrskega predsed-nika N. Pašiča je nameraval ubiti v Beogradu neki član terorističnega odbora. Belgrajska policija ga je za-sačila v okolici mesta. Pri zaslišava-nju je mirnodušno priznal, da je imel nalogo, ubiti ministrskega predsednika.

Komunisti so začeli pošiljati grozilna pisma vsem članom ministr-skega sveta. Taka grozilna pisma sta dosedaj prejela notranji minister Sve-tozar Pribičević, minister dr. Kriz-man in predsednik zakonodajne skup-ščine dr. Ribar. Končno so še komu-nisti zagrozili, da bodo umorili Lap-čevića, ki je vodja beograjskih centru-mašev.

Komunistični poslanci bo-do po poročilu iz Beograda izgubili svoje mandate in bodo izročeni sodi-šču. Predsednik zakonodajne skupšči-ne dr. Ribar je nadalje odredil, da se zapre soba komunističnih poslancev v zakonodajni skupščini, ker se smatra, da so se v njej osnovala vse komuni-stične zarote. Odredjeno je, da bo vsaka oseba in tudi vsak poslanec preiskan, predno bo smel vstopiti v zbornico. Konečno namerava vlada razpustiti komunistično stranko.

Minister Pribičević sklicuje za 31. t. m. v Beograd konferenco vseh velikih županov in okrožnih načelni-kov, da jim bo razodel ukrepe, kate-re namerava podvzeti beograjska vla-da proti komunistom.

Nameravani napad na ru-munskega kralja se je posrečilo od-kriti. Pozaprlji so več komunistov, ki ki so nameravali razstreliti železniško progo, po kateri bi se imel peljati ru-munski kralj v Francijo.

Trianonsko pogodbo so v Parizu ratificirali dne 26. t. m. S tem, da so zavezniki in Madžari izme-nili pogodbene listine, je stopila mi-rovna pogodba v veljavo. Po trianon-ski pogodbi pripade Zapadna Ogrska Nemški Avstriji, premogovno ozemlje okoli Pečuha z mestom vred, ki ga je doslej čuvala naša država, pa Mad-žarski. Zapadno Ogrsko mora po do-ločbah pogodbe izročiti Madžarska N. Avstrijojem najkasneje do 27. avgusta.

Gornjo Slezijo nameravajo ba-je po amerškem načrtu spremeniti v samostojno nevtralno državo. Vla-dna komisija te gornješlezijske drža-ve bi naj bila sestavljena iz zastopni-kov: Italije, Poljske in Nemčije.

Obsedno stanje v Moskvi je odredila ruska sovjetska vlada. Kot vzrok se navaja govor Kamenjeva, ko je v neki seji ljudskih poverjenikov v Moskvi izrekel sledeče besede: Ne moremo si preskrbeti hrane za 25 mi-lionov stradajočih ljudi, ravno tako ne za 140.000 moskovskih delavcev. Za slučaj, da se nam posreči oskrbeti s hrano komunistično vojsko in se po-lastiti nekaj večjih tovarn, bi bili me-čni dovolj, da zlomimo vsak odpor. Ta govor je imel za posledico, da so začeli delavci s stavko. Menjševiška stranka je izdala poziv na delavstvo, da naj zgrabi za orožje in vrže sov-jetsko vlado. Zaradi tega poziva je razglašeno obsedno stanje v Moskvi.

Širite katoliške liste!

Dijaški vestnik.

v Program kulturnega tečaja, ki ga priredi podružnica Slov. dij. zveze v Mariboru od 4. do 6. avgusta 1921 pri Sv. Trojici v Slov. goricah. Sreda, 3. avgusta popoldan: Prihod udeležencev in razdelitev prenočišč. Četrtek, 4. avgusta dopoldne: ob pol 7. uri otvoritvena služba božja, ob 8. uri otvoritev soc. tečaja, pozdravni nagovor tov. predsednika G. dr. Puntar: »Program kulturnosocialnega dela, g. dr. Mahorič: »Kmetijsko vprašanje z ozirom na združništvo«. Popoldan: Ob 3. uri izlet k Sv. Antonu, kjer predava g. nadrev. Pušenjak: »Kmet. in viničarsko vprašanje«. Petek 5. avg. dopoldan: ob pol

7. uri služba božja, ob 8. uri gosp. dr. Gosar: »Najbolj pereči problemi soc. vprašanja«, popoldan: ob 3. uri izlet k Sv. Benediktu, kjer predava g. župnik Gomilšek: »Praktično delo v katoliških društvih«. Sobota, 6. avgusta dopoldne: ob pol 7. uri služba božja, ob 8. uri g. stud. phil. Terseglav: »Osnove verskega življenja«, tovariš akademik: »Ustroj, stanje in naloge kat. dij. organizacij Slovenije«. Popoldne ob 2. uri gospod dr. Jeraj: »Katoliški dijak in žensko vprašanje«. Zvečer oficialna zaključitev soc. tečaja in sveta spoved tečajnikov. Nedelja, 7. avg. predp.: Slovesna služba božja s skupnim sv. obhajilom in propoved gosp. dr. Medveda iz Maribora. Javno zborovanje. Popoldne ob 5. uri

pri Sv. Lenartu uprizoritev Finžgarjeve »Verige«. Priglašenci se še vedno sprejemajo na naslov Joško Padovnik, stud. phil. Sv. Trojica v Slov. gor. Dijaki, ki se še niste prijavili, storite to nemudoma. Poskrbljeno bo za vas v vsakem oziru. Stroški so preračunjeni na 40 K. Drugi udeleženci dobrodošli. Pripr. odb. v Dijaki telovadci, prinesite na tečaj k sv. Trojici s seboj telovadne obleke in če mogoče tudi kroje. Ako bo čas dopuščal, nastopite pred gledališko igro. v Pevci, ki ste se javili za tečaj, pridite zanesljivo. Ne pozabite na note. Dobrodošli pevci, ki se še niste javili. v Igralci ne smejo pod nobenimi pogoji izostati. Ako pa kateri uvidi, da

mu resnično ni mogoče priti, naj takoj vrne vlogo režiserju. Za vse igralce bo preskrbljeno v Ptuj in pri Sv. Trojici. v Prenosišča bodo po večini na senu. Ne pozabite na površnike! Hrana bo priprosta, pa obilna. Stroški ne bodo preseglji 40 kron. v 1. prleškega orlovskega tabora v Ptuj se lahko udeležite vsi. V ponedeljek bo profesor zgodovinar razkazoval zanimivosti starega Petovija, v torek je izlet na Črno goro in v sredo k Sv. Trojici. v Prijave lahko vpošljete še vsi, dijaki in nedijaki na naslov stud. phil. Joško Padovnik, Sv. Trojica v Slovenskih goricah.

Trgovina z mešanim blagom na deželi se išče v nakup ali najem. Poudbe sprejema iz prijaznosti Ivan Hajny, Maribor, Aleksandrova cesta 45 3-3 419

Gospodje se vzamejo na hrano. Maribor, Koroška cesta 18. 425

Starorenomirana tvrdka Alojzij Zoratti cerkveni pozlatař, špecialist v restavriranju oltarjev, kipov, umetnin itd. se priporoča č. dubovščini za naročila. Mojstersko delo. Zmerne cene. Skladišča poljskih križev in 9-10s razpel. 254 MARIBOR, Strossmajerjeva 3.

Pozor! Edina tovarniška zaloga: Plahte impregnirane, za vozove 2 m široke, 3 m dolge K 888— 3 » 4 » » 1880— 3 » 5 » » 2250— 4 » 4 » » 2400— 4 » 6 » » 3500— druge velikosti poljubno v par dneh. **Konjske dežne plahte s kumet-špico,** v treh velikostih na razpolago po tovarniških cenah. Pošiljatev po pošti na vse kraje. Edinole pri **Alojziju Gniušek, Maribor,** 3 Glavni trg št. 6. 417

Prvovrstni trapistovski SIR se dobiva pri **Matiji Lahu, Maribor,** Glavni trg. 7-5 373

Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku Kristalna soda Glauberjeva sol kalc. in krist. Grenka sol, prosta Pralni prašek Natrijev in kalijev soliter Zelena in modra galica Superfosfat Kalijeva sol Prstene barve Antichlor Chromkali Žveplena kislina Črnila v vseh vrstah in barvah Štampiljska barva brez olja Gumi arabicum «Neosan» terpentinova krema za čevlje Modrilna esenca Črnilo za usnje 395

Inserirajte v Straži!

Streharna : tvrdka za pokrivanje streh **Rudolfa Blum v Mariboru,** ustanovljena leta 1877,

priporoča svojo še obstoječo zalogo strešne opeke, cementa za les, strešne lepenke ter splošno znanega najboljšega izvirnega »Hatschek eternita« za pokrivanje streh. — Strogo solidno in strokovno delo zajamčeno. 533

Pokvarjena in cikasta VINA kupi tvrdka **Anton Tonejc in drug,** Maribor, Mlinska ulica 23. 2-2 397

Samostojno kontoristinjo sprejme tovarniško podjetje v bližini Ljubljane. Naslov pove upravništvo. 3-3 399

FRANC KRANJC, slikar 329 **MARIBOR, Cvetlična ulica 5.** Absolvent monakovske in dunajske umet. obrtne šole. Izvršuje slikanje sob, napisov, pokrajin, dekoracij in portretov po ceni.

MALINOVEC sladek, dobite po pošti od 3 do 40 kg, po železnici od 20 kg naprej. Izdeluje se trojna kakovost: B po 34 K, G I po 48 K, Gs po 52 K za 1 kg. Zadnji malinovec (Gs) je najbolj gost. Ljubijo ga kavarne in gostilne. Za pristnost in izbornost blago jamči zdravim in bolnim odjemalcem **Industrija sadnih izdelkov v Selnici** ob Dravi. 315

Blago za zastave

se dobi v vsaki množini po znižani ceni pri **Franju Majer-ju, Maribor,** Glavni trg 9. 2-2 424

Telefon 344 **Carinsko posredništvo F. & A. UHER** Maribor, Slovenska ulica št. 8 se priporoča za izvrševanje vseh carinskih poslov. Cene zmerné, točna in kulantna postrežba. 4-5 394

Kdor ne verjame, naj poskusi, in prepričal se bo, da se kupi: 390 **Klobuke, obleko, perilo, čevlje,** dokolenice, potev. krošare, torbice za trg in razno galanterijsko blago najboljšé in najceneje pri tvrdki **Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2.**

Gospodarska zveza, Centrala za skupni nakup in prodajo. F. Z. Z. O. Z. Ljubljana, podružnica Celje, Razlagova ulica št. 1, ima v zalogi špacerijske predmete, kolonialno blago, vse vrste žita, moke i. t. d. Prvovrstno češko in angleško manufakturo, najboljši splitski cement, lahki in težki bencin, vsakovrstne poljedelske stroje in železnina. Največja izbira mesnatih izdelkov. Nakup domačih vin, kakor tudi nakup in prodaja vsakovrstnega lesa. Vse informacije naj se zahteva od podružnice Celje. 4-398

Razglas. Neka velika grajščina pri Brežicah prodaja prostovoljno vso svojo dragoceno sobno opravo: posamezne komade in cele garniture, ter raznovrstno pohištvo. Pisarna Dr. L. Stiker, odvetnika v Brežicah daje ustmeno in pismeno potrebna pojasnila o kakovosti in cenah tega premoženja in naznanja na zahtevo termin za ogledovanje in prodajo, ki se vrši koncem avgusta na licu mesta. 2-2 422

Somišljeniki darujte za sklad KZ.

RUŠKA KOČA pri Sv. Arehu na Pohorju, 1250 m, pošta in železniška pošta Ruše **Planinsko letovlišče** v krasni legi **Mirzle in tople kopeli** Izprehodi po gozdu **Oskrba od 1. maja do 15. oktobra** Poštna zveza trikrat na teden

Spodnještajerska ljudska posojilnica Stolna ulica št. 6. v Mariboru reg. zadr. z neom. zav. **Obrestuje vloge po 4% in 4 1/4%** Daje posojila na vknjižbo ali poroštvo. Stroški so neznatni, ker oskrbi zavod vknjižbo brezplačno. 185 37 Za varnost vlog jamči rezervni sklad, naložen v vinogradnem posestvu, v hiši in stavbiščih na najlepšem prostoru v Mariboru. **Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica sama.**

V trgovini Jos. Osolin-a v Laškem se dobi vedno **najboljše blago po zelo nizki ceni in se priporoča za nakup.** 426